

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

Освітньо-професійна програма «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Спеціальність 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»

Кропивницький – 2021

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до дисципліни
3. Мета і завдання дисципліни
4. Формат дисципліни
5. Програмні результати навчання
6. Обсяг дисципліни
7. Ознаки дисципліни
8. Пререквізити
9. Технічне та програмне забезпечення / обладнання
10. Політика курсу
11. Навчально-методична карта дисципліни
12. Система оцінювання та вимоги
13. Рекомендовані джерела інформації

1. Загальна інформація

Назва курсу	Історія України
Викладач	Бондаренко Олександр Володимирович, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Профайл викладача	ORCID: 0000-0001-8582-513X
Контактний телефон	0666492451
Е-пошта	o.v.bondarenko.un@gmail.com
Консультації	<i>очні</i> – відповідно до затвердженого графіку консультацій; <i>онлайн</i> – е-листування, у месенджері (Facebook-Messenger), вебінари на платформі Zoom (за запитом здобувача)
Система дистанційного навчання	http://moodle.kntu.kr.ua/

2. Анотація до дисципліни

Обов'язкова освітня компонента «Історія України» – складник історичної науки, предметом якого є вивчення закономірностей процесу становлення, формування і розвитку українського народу, його визвольні змагання за національно-державну незалежність, діяльність у соціально-економічній, політичній та державній сферах з давніх-давен до сьогодення. Водночас історія України розглядається у тісному взаємозв'язку з глобальними історичними процесами, з історією її найближчих сусідів, з якими у різні часи українці перебували у складі різних держав. В умовах російської військової агресії проти України, яка супроводжується інформаційною та ідеологічною експансією, ще більше посилюється значущість вивчення навчальної дисципліни «Історія України», що є вкрай вагомим й необхідним засобом захисту національних інтересів у духовній сфері та засобом впливу на національну свідомість студентства.

3. Мета і завдання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Історія України» є формування у студентів необхідного обсягу цілісних, системних знань щодо основних політичних, економічних, соціальних подій, явищ та процесів минулого, діяльності видатних історичних діячів у різні періоди української історії; уміння їх аналізувати, узагальнювати, виокремлювати основні тенденції й закономірності історичних подій, виявляти їхні причинно-наслідкові зв'язки; уміти критично та об'єктивно оцінювати історичні факти; володіти науковою термінологією та вміти користуватися нею; розглядати суспільні явища в їхньому розвитку та конкретно-історичних умовах; аналізувати закономірності виникнення та розвитку української нації та її державності, найсуттєвіші здобутки українського народу, його місце та роль у контексті світових цивілізаційних вимірів.

Завдання:

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів таких компетентностей відповідно до освітньо-професійної програми «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі інформаційної, бібліотечної та архівної справи або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів інформаційної, бібліотечної та архівної справи і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК 7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права та обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свободи людини і громадянина в Україні.

ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Фахові компетентності:

ФК 14. Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури.

4. Формат дисципліни

Для денної форми навчання викладання курсу передбачає для засвоєння дисципліни традиційні лекційні заняття із застосуванням електронних презентацій, поєднуючи із практичними роботами; формат очний (offline / Face to face).

5. Програмні результати навчання

РН5. Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням.

РН11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань.

РН18. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань.

6. Обсяг дисципліни

Вид роботи	Кількість годин
Лекції	14
Практичні заняття	28
Самостійна робота	78
<i>Разом</i>	<i>120</i>

7. Ознаки дисципліни

Рік викладання	Курс (рік навчання)	Семестр	Кількість кредитів / годин	Вид підсумкового контролю	Нормативна / вибіркова
2021/2022 н. р.	1	1	4/120	іспит	нормативна

8. Пререквізити

Вивчення дисципліни «Історія України» відбувається на основі знань, отриманих на базі повної загальної середньої освіти.

9. Технічне та програмне забезпечення /обладнання

У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією та викладачами з приводу проведення занять та консультацій. У міжсесійний період комп'ютерну техніку (з виходом у глобальну мережу) та оргтехніку для комунікації з адміністрацією, викладачами та підготовки (друку) рефератів ісамостійних робіт.

10. Політика курсу

Академічна доброчесність:

Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

Відвідування занять:

Відвідання занять – важлива складова навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропущені заняття повинні бути відпрацьовані не пізніше ніж за тиждень до залікової сесії.

Поведінка на заняттях:

Недопустимість: запізнь на заняття, списування та плагіат, несвоєчасне виконання поставленого завдання.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті студенти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: «Положення про організацію освітнього процесу в ЦНТУ» (http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf); «Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану здобувача вищої освіти» (<http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>); «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти ЦНТУ» (<http://www.kntu.kr.ua/?view=univer&id=50>).; «Положення про систему забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ЦНТУ». Режим доступу: http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/polozh_system_yakosti.pdf.

11. Навчально-методична карта дисципліни

Тема	Кількість год.		
	лекції	практичні заняття	самостійна робота
<p>Змістовий модуль 1. Історія України від найдавніших часів до початку ХХ ст.</p> <p>Тема 1. Стародавня доба історії України. Вступ до курсу «Історія України». Предмет, завдання, періодизація та історичні джерела. Витоки українського народу та його державності. Найдавніше населення на території України. Племена трипільської культури. Кімерійці, скіфи, сармати. Походження та розселення слов'ян. Східнослов'янські союзи племен.</p>	1	2	5
<p>Тема 2. Середньовічна держава Русь.</p> <p>Русь – перша історична форма української державності. Етапи політичної історії. Політичний устрій, економічні відносини, соціальний склад населення. Галицько-Волинське князівство – спадкоємець Київської держави.</p>	1	2	6
<p>Тема 3. Українські землі за литовсько-польської доби (XIV – перша половина XVII ст.)</p> <p>Українські землі у складі Великого князівства Литовського. Люблінська унія, її наслідки для українських земель. Зародження українського козацтва. Запорозька Січ: адміністративно-політичний устрій, економічна та військово-суспільна організація козацтва.</p>	1	2	5
<p>Тема 4. Українська національна революція і становлення української державності (1648–1676 рр.). Причини, рушійні сили, характер, мета та періодизація української національної революції. Національно-визвольна боротьба українського народу 1648–1657 рр. Українська козацька держава. Період «Руїни». Підсумки української національної революції</p>	1	2	6
<p>Тема 5. Обмеження та ліквідація Української автономії кінця XVII–XVIII ст.</p> <p>Соціально-економічний та політичний устрій Української держави другої половини XVII ст. Іван Мазепа. Спроба відновлення незалежної Української держави. Політика Катерини II щодо України. Інтеграція Гетьманщини до Російської імперії. Правобережна Україна в складі Польщі в кінці XVII – XVIII ст.</p>	1	2	5
<p>Тема 6. Українські землі у складі Російської та австро-угорської імперій (кінець XVIII – початок ХХ ст.) Українські землі під владою двох імперій. Соціально-економічне та політичне становище українських земель у складі Російської імперії наприкінці XVIII – на початку ХХ ст. (до 1914 р.). Соціально-економічний розвиток західноукраїнських земель під владою Австрійської (Австро-Угорської) монархії. Україна в роки Першої світової війни.</p>	1	2	6

<p>Тема 7. Українське національно-культурне Відродження (кінець XVIII – початок XX ст.) Гене́за та періодизація національно-культурного відродження в Україні. Українське національно-культурне відродження в Наддніпрянщині. Кирило-Мефодіївське товариство. Громадівський рух. Національно-культурне відродження в Західній Україні. «Руська трійця». Москвофіли та народовці.</p>	1	2	5
<p align="center">Змістовий модуль 2. Новітня історія України.</p> <p>Тема 8. Українська Національно-демократична революція та державотворчі процеси у 1917 - 1918 рр. Утворення Української Центральної Ради. Її соціальна база, програма, державотворча діяльність. Більшовицький державний переворот. Утворення Української Народної Республіки. Українсько-російська війна. Проголошення незалежності УНР. Причини поразки Центральної Ради. Українська держава гетьмана П. Скоропадського.</p>	1	2	6
<p>Тема 9. Гетьманська держава та директорія УНР. Західно-українська народна республіка Українська держава гетьмана П. Скоропадського. Утворення Директорії. Відновлення УНР. Національно-визвольні змагання в Західній Україні. Утворення та діяльність Західноукраїнської Народної Республіки. Причини поразки, історичне значення та уроки Української національно-демократичної революції.</p>	1	2	5
<p>Тема 10. Україна у міжвоєнний період (1921–1939 рр.): утвердження тоталітарного режиму та боротьба за українську державу. Встановлення більшовицького режиму в Україні. Національна політика більшовиків на українських землях. Україна в умовах великого терору. Геноцид українського народу. Західноукраїнські землі між двома світовими війнами.</p>	1	2	6
<p>Тема 11. Україна в роки Другої світової війни (1939–1945 рр.) Політична ситуація у передвоєнній Європі та українське питання. Німецько-радянський договір про ненапад як крок до початку II світової війни. Початок Другої світової війни. Агресія проти Польщі. Західна Україна в умовах радянського тоталітарного режиму (1939-1941 рр.). Німецько-радянська війна й боротьба українців за незалежність. Завершення й підсумки німецько-радянської та Другої світової війни.</p>	1	2	5
<p>Тема 12. Україна в 1945 – 1991 рр.: трансформації суспільного розвитку. Українське суспільство у повоєнні роки. Сталінський голодомор 1946–1947 рр. Реформи М.Хрущова, їхній суперечливий і непослідовний характер. Наростання кризових явищ у соціально-економічному, політичному і культурному житті (друга половина 1960-х – середина 1980-х рр.). Дисидентський рух в Україні. «Перебудова» М.Горбачова як спроба пошуку шляхів виходу з кризи тоталітарної системи. Крах СРСР. Проголошення незалежності України.</p>	1	2	6

Тема 13. Україна в умовах незалежності: тенденції розвитку, втрати і здобутки Державотворчі процеси в незалежній Україні. Зовнішньополітична діяльність. Соціально-економічне становище: здобутки, проблеми, перспективи. Революція гідності. Російсько-українська війна.	1	2	6
Тема 14. Підсумки вивчення та основні уроки історії України.	1	2	6
Разом	14	28	78

12. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Форма підсумкового контролю: іспит.

Контроль знань та умінь здобувачів (поточний та підсумковий) здійснюється за кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в ЦНТУ. Рівень засвоєння студентом теоретичного та практичного навчального матеріалу оцінюється за стобальною та чотирирівневою шкалами оцінювання. Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни та виводиться як сума проміжних оцінок за вивчення змістових модулів. Остаточна оцінка рівня знань студента складається з рейтингу з навчальної роботи, для оцінювання якої відводиться 60 балів, та рейтингу з атестації (іспит) – 40 балів.

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Історія України»

Поточний контроль та самостійна робота																Підсумковий контроль		
Змістовий модуль 1								Змістовий модуль 2								Всього	Іспит	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	ЗК 1	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14	ЗК 2			
3	3	3	3	3	3	2	10	3	3	3	3	3	3	2	10	60	40	100

Примітка: T1, T2, ..., T14 – тижні, ЗК1, ЗК2 – підсумковий змістовий контроль

Критерії оцінювання. Еквівалент оцінки в балах для кожної окремої теми може бути різний, загальну суму балів за тему визначено в навчально-методичній карті. Розподіл балів між видами занять (лекції, практичні заняття, самостійна робота) можливий шляхом спільного прийняття рішення викладача і студентів на першому занятті.

Рівень знань оцінюється:

«Відмінно» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти досконало засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання у процесі аналізу практичного матеріалу, висловлює власне ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок.

«Добре» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти добре засвоїв теоретичний матеріал, викладає його аргументовано, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, має практичні навички, висловлює власні міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або у процесі аналізу практичного матеріалу.

«Задовільно» / «Зараховано» – здобувач вищої освіти, в основному, володіє теоретичними знаннями з навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, додаткові питання викликають невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях не вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх з майбутньою діяльністю.

«Незадовільно» / «Не зараховано» – здобувач вищої освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі; відсутні наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Переведення підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, в екзаменаційну (залікову) за національною шкалою та шкалою ЄКТС здійснюється за відповідною шкалою.

Шкала оцінювання

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (іспит, диференційований залік: курсова робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
А	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю	5 (відмінно)	Зараховано	90 – 100

	ПОМИЛОК			
В	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82 – 89
С	ДОБРЕ – в цілому правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74 – 81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64 – 73
Е	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60 – 63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Незараховано	35 – 59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1 – 34

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені [Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ](#) (С. 28-31).

13. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Бойко О.Д. Історія України. 7 е видання. Київ, 2018, 720 с.
2. Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова; Укр. ін-т нац. пам'яті. Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. 272 с.
3. В'ятрович В. Україна, 2014. Історія з грифом «Секретно». Харків: Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. 511 с.
4. Гончарук П. С. Історія України з найдавніших часів до початку ХХ століття. Навч. пос. 2-ге вид. К.: Центр учбової літератури, 2009. 528 с.
5. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації ХІХ-ХХ століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.
6. Дорошенко Д. І. Нарис історії України: [в 2 т.]. Т. 1: До половини ХVІІ століття. 1992. 229 с.
7. Дорошенко Д. І. Нарис історії України. Том ІІ (від половини ХVІІ століття). Видання друге. К.: Глобус, 1992. 349 с.
8. Кормич Л. І., Багацький В. В. Історія України від найдавніших часів і до ХХІ століття: навч. посіб. Х.: Одиссей, 2004. 479 с.
9. Лазарович М.В. Історія України: навчальний посібник. 3-тє вид., стер. К.: Знання, 2013. 685 с
10. Мицик Ю., Бажан О. Історія України. К.: Кліо. 2015. 677 с.
11. Остафійчук В. Ф. Історія України: сучасне бачення: навч. посібник. К., 2006. 352 с.

12. Плохій, Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності. [пер. з англ. Р. Клочка]. Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. 493 с.
13. Полонська-Василенко Н. Історія України: у 2-х т. К., 1995.
14. Світлична В. В. Історія України. К., 2004. 306 с.
15. Субтельний О. Україна. Історія. К.: Либідь 1993. 720 с.
16. Шевчук В. П., Тараненко М. Г. Історія української державності: курс лекцій: навч. посіб. К.: Либідь,, 1999. 479 с.

Допоміжна

1. Вечерський В. Гетьманські столиці України. К.: Наш час, 2008. 318 с.
2. Видатні постаті в історії України ІХ-ХІХ ст. Короткі біографічні нариси. Історичні та художні портрети: Довід. вид. / Кер. авт. кол. В.І.Гусев. К.: Вища шк., 2002. 359 с.
3. Гирич І. Українські інтелектуали і політична окремішність (середина ХІХ — початок ХХ ст.): монографія. К.: Укр. письменник, 2014. 496 с.
4. Грушевський М. С. Історія України-Русі: в 11 т., 12 кн. К., 1991–1998.
5. Лановик Б., Лазарович А. Історія України. К.: Знання-Прес, 2006. 598 с.
6. Новітня історія України (1900-2000) / А.Г. Слюсаренко, В.І. Гусев, В.М. Литвин. К.: Вища шк., 2000. 719 с.
7. Петровський В.В., Радченко Л.О., Семененко В.І. Історія України: Неупереджений погляд: Факти. Міфи. Коментарі. Харків: ВД «Школа», 2007. 592 с.
8. Плохій С., 2015. Походження слов'янських націй. Домодерні ідентичності в Україні, Росії та Білорусі. К.: Критика. 2015. 456 с.
9. Українська історіографія на зламі ХХ і ХХІ століть: здобутки і проблеми. Л. 2004. 406 с.
10. Чапуга С.М. Витоки української державності. Докняжий період: Навчальний посібник. К. 2004. 212 с.
11. Швагуляк М. Історичні студії: Українці на роздоріжжях та крутих поворотах історії (друга половина ХІХ- перша половина ХХ ст.) – Львів: Тріада плюс, 2013. 748 с

Інформаційні ресурси

1. <http://history.org.ua/uk> – Інститут історії України НАН України.
2. <http://izbornyk.org.ua/> – Бібліотека текстів з історії української культури, першоджерела з історії української літератури та мови, історії України.
3. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.
4. <http://history.franko.lviv.ua/> – Історія України.
5. <http://www.history.vn.ua/> – Електронна бібліотека з історії України та всесвітньої історії.
6. <http://www.history.com.ua/> – Новини історичної науки.
7. <http://www.ualogos.kiev.ua/> – Журнал «Українознавство».
8. <http://pidruchniki.ws/kulturologiya/> – Навчальні матеріали онлайн.
9. <http://history.vn.ua/book/> – Книги та підручники з історії України та всесвітньої історії.
10. <http://ukrzurnal.eu> – Український журнал.